

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्
सत्रान्तपरीक्षा, नवम्बर/दिसम्बर-२०१६

कक्षा- शास्त्री-१ (SEM-1)	प्रश्नपत्र-७	गुणाः - ७०
विषयः- पौरोहित्यम्	CE111	समयः - ०३ तः ०६
दिनाङ्कः - १२/१२/२०१६	सन्दर्भग्रन्थः - याज्ञवल्क्यस्मृतिः	

॥ प्रथमान्वितिः ॥

- प्र-१ निम्नाङ्कितेषु श्लोकेषु कयोश्चित् द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्या कार्या । ०८
१. देशे काल उपायेन द्रव्यं श्रद्धासमन्वितम् ।
पात्रे प्रदीयते यत्तत्सकलं धर्मलक्षणम् ॥
 २. सवर्णेभ्यः सवर्णास्तु जायन्ते हि सजातयः ॥
अनिन्द्येषु विवाहेषु पुत्राः सन्तानवर्धनाः ॥
 ३. ब्राह्मण्यां क्षत्रियात्सूतो वैश्याद्वैदेहकस्तथा ।
शूद्राज्जातस्तु चण्डालः सर्वधर्मबहिष्कृतः ॥
- प्र-२ निम्नाङ्कितयोः विधानयोः कस्यैकस्य सारांशं लिखतु । ०८
१. ब्रह्मचारिप्रकरणम् ।
 २. विवाहसंस्कारः ।
- प्र-३ द्वयोः टिप्पणी कार्या । ०४
१. धर्मस्य चतुर्दशस्थानानि ।
 २. पञ्चमहायज्ञफलम् ।
 ३. याज्ञवल्क्यस्मृतिः ।
 ४. वर्णजातिप्रकारः ।
- प्र-४ पञ्चानां प्रश्नानां लघूत्तराणि देयानि । ०५
१. याज्ञवल्क्यस्य गुरोः नाम किम् ?
 २. द्विजः इति शब्दस्य कोऽर्थः ?
 ३. उपाध्यायस्य लक्षणं किम् ?
 ४. ऋत्विग्लक्षणं किम् ?
 ५. विवाहः कतिविधः ?
 ६. किं नाम ब्राह्मविवाहः ?
 ७. न स्वातन्त्र्यं क्वचित्स्त्रियाः इत्यस्यार्थं लिखत ।

॥ द्वितीयान्वितिः ॥

- प्र-५ निम्नाङ्कितेषु श्लोकेषु द्वयोः श्लोकयोः ससन्दर्भं व्याख्या कार्या । ०८
१. वेदार्थवपुराणानि सेतिहासानि शक्तिः ।
जपयज्ञप्रसिद्ध्यर्थं विद्यां चाध्यात्मिकीं जपेत् ॥
 २. प्रधानं क्षत्रिये कर्म प्रजानां परिपालनम् ।
कुसीद कृषिवाणिज्यपाशुपाल्यं विशः स्मृतम् ॥

३. दाताऽस्याः स्वर्गमाप्नोति वत्सरान्नामसमितान् । कपिला चेतारयति भूयश्च सप्तमं कुलम् ॥	
प्र-६ कस्याप्येकस्य वर्णनं कुरुत ।	०८
१. गृहस्थधर्मः ।	
२. दानस्य महत्त्वं वैशिष्ट्यं च ।	
प्र-७ द्वयोः टिप्पणीं लिखत ।	०४
१. याज्ञवल्क्यस्मृतिः ।	३. स्नातकधर्मः ।
२. ऋषिः याज्ञवल्क्यः ।	४. भक्ष्याभक्ष्यविचारः ।
प्र-८ समाधेयाः पञ्च प्रश्नाः ।	०५
१. ब्राह्मणस्य कृते विवाहविधानं किम् ?	
२. तिस्रः भार्या कस्य वर्णस्य ?	
३. स्मार्तकर्म केन प्रतिदिनं कर्तव्यम् ?	
४. श्रौतकर्म कस्मिन्नग्नौ कर्तव्यम् ?	
५. कति महामखाः ?	
६. मख इति शब्दस्य कोऽर्थः ?	
७. अञ्जलिना किं न पिबेत् ?	
॥ तृतीयान्वितिः ॥	
प्र-९ निम्नाङ्कितेषु कयोश्चित् द्वयोः श्लोकयोः व्याख्या कार्या ।	०८
१. सव्याहृतिकां गायत्रीं मधुवाता इति त्र्यृचम् । जप्त्वा यथासुखं वाच्यं भुञ्जीरंस्तेऽपि वाग्यताः ॥	
२. यत्ते केशेषु दौर्भाग्यं सीमन्ते यच्च मूर्धनि । ललाटे कर्णयोरक्ष्णोरापस्तद्घ्नन्तु सर्वदा ॥	
३. यस्मिन्देशे य आचारो व्यवहारः कुलस्थितिः । तथैव परिपाल्योऽसौ यदावशमुपागतः ॥	
प्र-१० एकस्य सारांशः लिखतु ।	०८
१. ग्रहशान्तिप्रकरणम् ।	
२. राजधर्मप्रकरणम् ।	
प्र-११ एकस्य टिप्पणी कार्या ।	०२
१. गयाश्राद्धफलम् ।	
२. राजधर्मे दण्डभेदाः ।	
प्र-१२ द्वयोः उत्तरं लिखत ।	०२
१. श्राद्धकर्मणि देवानां नामानि लिखत ।	
२. कर्मविघ्नसिद्ध्यर्थं कः देवः विनियोजितः ?	
३. काः ग्रहदेवताः ?	
४. ग्रहशान्तिकर्मणि कति समिधाः ?	